

det. 1986

Looduskaitsest (kooli) noorsoole

20. XII Viljandi
ERSO.

Probleemi aktualiseerimine - JTR tulemusel -
[Teadus ja tehnika ise ei ole antihumaansed
ja loodusele vaenulikud. Nad võivad selleks
muutuda teatud tingimustel. Tõenäoliselt
muutuvad suhted ka inimeste
vahel, riikide vahel, põlvkondade vahel.
Kapitalismi tingimustes.
Sotsialismi tingimustes - subjektiivne faktor
tähtsus.]

Vanem põlvkond on oma looduskasutusega
teinud olukorra äärmiselt - „suur” suhtlemises
loodusega, kui ka „väikeses suhtlemises” ei ole
eeskujuks.

„Meie looduse oma lastelt ja lastelastelt
võlgu võlud” ja peame selle puhtalt üle andma.
- selleks peab ta põlvkond veel end ise parandama.
- selleks peab noorus ette valmistama headeks
peremeesteks klanatama.

Looduskaitses on oluline tegur muidugi, vastava tehnoloogia kasutamine, mis väldib looduse raskamust ja saastamist. Vaja on muidugi vastavaid seadusi, norme, mis reguleerivad looduskaitset, ka kasutavad täiendusi.

Kuid väga oluline on lk alane teadlikkus, ^{+ suhtumine} hoidmine, vastutustunne - lk - alane hoidmine.

Lk hoidmist ja kaitset koju maailmas praegu - aktuaalne: Stockholm 1972, Tbilisi 1977, Moskva 1979, Tallinn 1980, Granovis 1983.

Ma siiski otsustati, aga....

Tulurikuk mõeldes - vaatame kooli poolt.

Meie õpilaste suhtlemist loodusega ja
 suhtumist loodusse on puutunud uurida
 aastatel 1978/79 ja 1980-82. aastatel.

[Kõrgst pmki⁹ - Liimets, PTUJ - S. alumäe].

Andmed ei ole kuigivõrd rööpmustarvad.
 Vanemate klasside (8.-11.kl). õpilastest viibivad
 vabal ajal looduses 26-30% õpilastest,
 maa- ja väikelinnade lastest rohkem,
 suuremate linnade lastest palju vähem.

Aktiivseid loodusehuvilisi on ca 30% õpi-
 lastest, Teised on indiferentsed, passiivsed (H.T).

Inimtegevuse tagajärgede kohta loodusele
 ei oska 40-50% õpilased midagi öelda.

Napp suhteline loodusega (S.A.). +
 looduskaitse küsimuste enam kui napp käsitletus
 koolis.

Lool peaks andma:

(4)

1. Ökoloogiline teadmine ja oskus,
looduse tundmist - tunnetust - didaotiline
kuulg. põhiliste suhte-teaduspärasuste
mäistmist looduses, ökosüsteemides →
mäistma bioloogilise, maj., sotsiaalse ja
kultuuriliste aspektide vastastikust seost.
See on aluseks noorte ettevalmistuseks
suhetumiseks loodusega, nii materiaalse
tootmise sfääris kui olme tingimuste
kujundamisel. - Kuidas ^{on vaja} ~~sa~~ ^{teha} ~~teha~~
ökoloogiline tasakaal, looduse taastamise
võime, tema rüü ja mitmekesidus.

2) Maailmavaated, eetilised ning
esthetilised - emotsionaalsed sfäärid arendamine.
- obj. teaduspärasusi, looduse dialektikat,
inimühiskonna ja looduse dialektikat =
Etika, kodumaa-armastus + kultuuri-
väärtuste hindamine. → aktiivset eluhoiatust
suhetumist.

Kool peab rüüma õpilasi?

(5)

3) Õpilaste praktiline osavõtt looduse
hooldusest, kaitsmisest, hooldamisest.
Ilma selleta on lk töö - nii didaktiline
kui karvatuslik resultatiivsus vähe
efektiivne. Siin teooria ja praktika seos.
Loodusest osasaamine on ühiskaldekun-
dumine sügavam → kaitsjaks!

^{kogu}
See toimub:

- õppeainete kaudu;
- klassi- ja koolivälise tegevuse kaudu.

Eritist õppeained sellist koolis ja ei ole,
sestap looduskaitse lihtsasti orgaanil-
iselt kogu kooli õppe- ja karvatusloosse.

Vastavalt õppeainete reloomule ja õpilaste
eakohasusele - "ökoloogseenda" kõik
õppeained - ained vaheliste seoste kaudu,
nii horisontaalselt kui vertikaalselt (kontseptsio-
nalselt), → püüda võimalikult kühundada

terviku käsitus (üldhariduse piires)
looduskaitse küsimustest.

Kuid praegu on õppeainete sisu
selle poolest koordineerimata, etineb
suuri lünki, fragmentaarsust. (H.5).

Algõpetuses, algklassides on olukord
paranenud: siin püütakse anda õpilastele
elementaarseid teadmisi looduse kui terviku
kohta, inimese kohast selles, kujundada
võimeid suhtumist loodusse. Siin õpetajad
kasutavad M. Rute ja A. Valgma koostatud
(hea) metoodiline abimaterjal, keskend
looduse õpperadade kasutamise kohta.
Siin on just laste kohast tegevust:
hooldus linnade, loomade, murude, puude eest +
fenooloogilised vaatlused.
Sõltub õpetajast.

Mõndagi arvustat uue geograafia
 programmi. Kind loodusressurssidest
 rääkides ei mainita nende varudest,
 nende rats. kasutamisest. Ei ole juttu
maastiku kaitsest, inimese mõjust
 loodusmaastikule, maastiku kujunda-
 mise põhimõtetest.

Maajandusgeograafia - üldstatatakse =
 Siin tuleb juttu ~~keskkonnast~~ loodus-
 keskkonna ratsionaalsest kasutamisest,
 inimese ja looduse vastastikusest suhtest.

Ühisk. mõju ~~to~~ geogr. keskkonnale TIR tõlgendus.
 Juttu Eesti loodusmaadest ja nende kasutamisest

Piirkondlikke ja globaalseid looduskeskonna
kaitset vajaliku ei käsitleta

Füüsika ja keemia programmides on suur vajaka. Ei käätsa ühe või teise ihendi, nähtuse kahjuliku toimet, rumes tegevus kahjulike tagajärgi, ahtinõudest, mida teadus pakub vee, õhu kaitseks ja puhastamiseks. M. m. mineraalväetiste tootmist, keemia-, nafta- tööstust; põlevkivitööstusest kui keskkonnale ohtlikest tootmisaladest ei jätta tõeliseks tekkvate ja juba tekkinud keskkonnakahjustatib. raskustest ja puudustest ka. Kirgusid on juba (XIX).

Anatoomia füsioloogia - tuleks rõhutada looduskeskkonna hügieenilist aspekti.

Põllumajandus aluse õpetamisel - on programmides (harilikult) tõik.

Kus see on vastavas õppekavanduses?

[Sün rāga raja!]

Üldöoloogia - on kutsutud süstemaatilisema öoloogialasest teadmisi.

Seal on programmis: Ökoloogia alused - 10 t.
Kuid puudub inimtegevuse mõju.

Süvael biosfäär ja inimene - 6 t.

Sünon looduskeskkonna kaiste probleemidest

Põhinõudmiste (õpilaste teadmiste ja oskuste) ökoloogialasest, loo-alasest teadusest ei leandata.

Humanitaarained - eetilise-estilise suhtu-
mist looduse, emotsionaalse sfääri
kasvatamist. Lühesõnaga on

~~Suh~~ Teadused, ei anna val suhtumist.

[Kunstõpetus - fõõõpetus]

Klassi- ja koolivalises tegevuses.

Väga oluline peame laste vahelise suhtlemist
loodusega, nende praktilist osavõttu looduse
hooldamisest ja kaitsmisest. Selleni tuleb
luna, anda võimalust: See loob suhtumist. ...

algklassides: hooldatus lindude, lilled, pöördate et
vanemais klassides on tegutsamrati: palj in

laikum: kooli maa-ala kujundamine, hooldamine,
kodu maa-ala

Kooliparkide rajamine (25 kooliparki = Abja, Kullamea,
Heaburi, Türi)

metallormade töötamine, neste tööde varumise (11)
lindudele pesakastid -

looduse õppealade rajamine, karmen
(nädal 130 kooli juures), Looduskultuuri kaitses-
vähemalt oma kodukohas.
Koolimetoonad - 69 kooli juures - 9300
tööle

LK joonistuste, plakate võistlus

LK rahvatantsi koolinoorte -

jüst Viigandis tegutses, Ka Tall, Rann,

Rapnas, Pärnus jne

Loodusõpade ringid koolis - neis õues, vähe

õpetusi - neis umbes 8-10% - XI kl. õpil.

Veist aktiivsemad & Looduskaitses Seltsi

noorliikmedes (maape ca 1000),

x Pidades õpet LK Seltsi õpetajana.

Konkurs - Kaitseme loodust! NLSM.

Ekskursioonid - loodusesse -

Looduskaitses aladele

[Kuidas seal käituda!]
Oposant karastamine teha.

Lastevanematele
selgitada.